

Karpatov skorajda ni zaznati itn.), za oceansko dno pa je bilo po vsem videzu potrebno veliko retuše - se pravi ročnega poseganja v oblikovanje.

Z vsem tem je nekako tako, kot če slikarsko nadarjen geograf s preprostim čopičem v nekaj potezah izlušči značilnosti pokrajine mnogo bolje, kot bi mu to uspelo z najdražjim fotoaparatom. Mimo vseh tehničnih problemov je namreč fotomehanični način doseganja terenske plastičnosti tudi ekonomsko zahtevnejši postopek.

Drugo, kar bi ob recenziji prof. Oblaka rad pojasnil, je dejstvo, da za slike sferičnih segmentov globusa, ki so dodane kartam v obravnavanem atlasu, včrtanje stopinjske mreže ni sprejemljivo.

Te slike so namreč fotografije ogromnega globusa, ki je bil posebej izdelan prav za Lifov atlas. Da bi prišel do pravega izraza, je relief na njem izoblikovan v zelo pretiranem razmerju.

To je posebno očitno na sliki Sredozemlja (Naš svijet, str. 6-7), če opazujemo sence lberskega polotoka na morski gladini ali obalo Grenlandije.

Geografska karta je paralelna perspektiva, fotografija pa je centralna perspektiva. To pomeni, da nam na fotografijo reliefnega globusa ne bi uspelo vrisati stopinjsko mrežo. Če bi jo hoteli imeti, bi jo morali vrisati na samem globusu in potem skupno z njim fotografirati. Dobili bi kaj nenavadno sliko krivenčastih, spačenih in pretrganih linij, zlasti v perifernem področju. Črte bi begale po vršcih in dolinah ter se skrivale za gore. Le osrednji poldnevnik bi bil videti gladek (če seveda ne bi utonil v globinah na atlas povsem neprimerne vezave). Za šolske namene taka stopinjska mreža bržčas ne bi bila preveč poučna.

Zato torej so avtorji stopinjsko mrežo na teh sferičnih zemljevidih - izpustili.

Vilko Finžgar

DRUŠTVENE VESTI

NA ROB SEDEMDESETLETNICE dr. ROMANA SAVNIKA

Ni namen tega zapisa, da bi podal življenjsko delo jubilaranta, ki je 11. februarja 1972 praznoval sedemdesetletnico rojstva, in to v kraju, kjer se je rodil - v Ljubljani. To bo napravil Geografski vestnik in pa vrsta drugih revij ter časopisov. Poleg tega bomo na osrednji proslavi petdesetletnice obstoja Geografskega društva Slovenije 21. aprila 1972 podrobneje zvedeli o jubilarantovi vlogi pri ustanovitvi društva in Geografskega vestnika. Tukaj bi rad omenil le nekaj karakternih potez jubilarantove razgibane osebnosti, kot se odražajo v njegovem opusu.

Kdor koli bo temeljiteje razčlenjeval jubilarantove objave, se bo začudil nad zagnanostjo v delo in nad njegovo raznolikostjo. Pa kljub temu te še ne odražajo vsega vloženega truda, kajti marsikaj je zastalo v predalih neobjavljenega. Med

zadnjo vojno na primer je več let, doklet ga niso odgnali v Dachau, zbiral gradivo o znamenitih slovenskih možeh za slovenski kulturni atlas. Prva povojna leta so ga vrgla v Postojno. Od tega, da je bil nekaj časa upravnik zbirnega centra knjig in arhivov na Primorskem, je nekaj iztržila tudi geografija: zgodovinsko - geografski pregled solarstva v naši Istri, objavljen v GV 1951. Ko po smrti dr. Alfreda Šerka niso mogli najti primernege speleologa za vodstvo Inštituta za raziskovanje kraja SAZU v Postojni, se ga je oprijel jubilarant, čeprav je bil poleg družbene geografije dotlej še najbolj zasidran v zgodovini. Iz časa, ko je formalno vodil speleološke raziskave, srečamo ime Romana Savnika kot soavtorja številnih kraških razprav in člankov in kot sourednika revije Acta carsologica ter glasilá tedanjega Društva za raziskovanje jam

Slovenije - Naših jam. Sourednik ali soavtor pomeni pri nekaterih mnogo, pri drugih skoraj nič. Pri dr. Savniku pomeni tudi to, da je prispevke temeljito predelal in često tudi po večkrat prepisal. Podobno kot z njegovim neobjavljenim kulturnim atlasom se je zgodilo tudi s seznamom slovenskih jam, ki ga je pripravil za tisk pri Mladinski knjigi kot drugi del Jamarskega priročnika (tudi pri prvem je bil sourednik). V postojnskem razdobju, ki je morda glede na vloženo energijo rodilo najmanj osebnega zadovoljstva, je jubilat ohranjal tesen stik z geografskimi raziskovalci. Najdemo ga kot pisca prispevkov v Geografskem vestniku in med drugim kot sourednika knjige Dolenjska zemlja in ljudje, čeprav pri prvotnih raziskavah, ki so dale knjigi temelj, ni sodeloval, a je avtor tehtnega prispevka o kraških pojavih na Dolenjskem.

Na konec postojnskega bivanja in v dobo vrnitve v Ljubljano spada jubilatovo snovanje Krajevnege leksikona Slovenije. Zdaj, na začetku leta 1972, imamo pred seboj dve zajetni knjigi, prvi del z naslovom Zahodni del Slovenije (1968) in drugi del "Jedro osrednje Slovenije in njen jugovzhodni del" (1971). Ocenjevalci obeh delov se lahko razhajajo glede koncepta leksikona, modernosti geografije, botanike, zgodovine itd., ki so zastopane, vsi pa bodo, če so objektivni, priznali jublatu kot glavnemu uredniku, da je zbral ogromno toponomastičnega in drugega dokumentarnega gradiva o krajih. (Žal geografi ne moremo ločiti zbirateljskega in analizatoričnega dela kot nam sorodna stroka v "etnografskega" in "etnološkega", ker dobimo "geografskega" in "geološkega". Če bi lahko, bi bil Krajevni lek-

sikon temeljno geografsko delo Slovenije). Morda prihaja pri tem uredniškem delu jubilatov dar za zbiranje gradiva in piljenje izraza do največje uspešnosti za slovensko kulturo.

Druga jubilatova značilnost je pionirstvo. Leta 1922 ga srečamo kot študenta med ustanovitelji Geografskega društva in leta 1925 med ustanovitelji (in souredniki) Geografskega vestnika. Kot formalni vodja slovenske krasologije je organiziral leta 1954 prvi jugoslovanski speleološki kongres, kar je dalo osnovo za rojstvo Speleološke zveze Jugoslavije. Kot profesor geografije na celjski gimnaziji in ljubljanskem učiteljskišću ter kot ravnatelj postojnske gimnazije je skupno z drugimi geografi svoje generacije, zlasti z dr. V. Bohincem in S. Kranjcem pisal in sourejeval geografske učbenike za nižje in srednje šole za Jugoslavijo, Evropo in druge dežele ter obči zemljepis ter prirejal, prav tako v sodelovanju z drugimi, zemljepisne karte. O tem delu in o razdajanju po učilnicah, kjer je vedno razlagal s čustveno prizadetostjo in torej privlačno, bi bilo treba v tej reviji največ povedati, žal pa za to nisem poklican in tudi ni dovolj prostora. To čaka na tistega, ki bo analiziral slovenske geografske učbenike od Jesenka naprej. To vrsto dejavnosti navajam predvsem za podkrepitev: vzklika, kako delovno, plodno in mnogostransko je lahko delo geografov. Želimo in prepričani smo, da bo naš društveni soustanovitelj in častni član prof. dr. Roman Savnik ohranil še dolga leta to plodno dejavnost kljub vsem oviram, saj se jih je naučil v svoji dolgi praksi uspešno premagovati.

Ivan Gams

PRIREDTIVE GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA SLOVENIJE OB PETDESETLETNICI USTANOVITVE V JUBILEJNEM LETU 1972

Naše društvo je bilo ustanovljeno 4. marca 1922. To je komaj eno leto potem, ko je pričela z delom prva geografska raziskovalna institucija v Sloveniji - geografski inštitut na mladi univerzi v Ljubljani. Upravni odbor GDS je zato upravičeno sklenil, naj bo društvena proslava obenem jubilej vse slovenske znanstvene geografije. V programski odbor za proslavo petdesetletnice smo zato povabili predstojnike geografskih institucij

(akad.dr. S. Ilešiča, prof. dr. V. Klemenčiča in doc.dr. J. Medveda), da skupno z društvenimi delegati (dr. V. Bohinec, dr. R. Savnik, I. Furlan in podpisani) pripravijo primeren program. Obenem je UO osnoval tehnični odbor (dr. M. Pak, S. Polajnar, I. Furlan in podpisani), ki bo izvedel organizacijo proslave. Po programu, kot je bil oblikovan do konca januarja 1972, so